

**ПЕРЕШКОДИ ВТІЛЕННЮ НОВОВВЕДЕНЬ НА ПІДПРИЄМСТВАХ
УКРАЇНИ В УМОВАХ НЕОБХІДНОСТІ ПІДВИЩЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ**

Найголовнішою умовою забезпечення конкурентоспроможності і окремого підприємства, і національної економіки є постійне освоєння нововведень. У ринковій економіці інновації – це найсильніший інструмент конкурентної боротьби, що дозволяє отримати надприбутки у разі успішного впровадження нововведення. Розвинені економіки світу втілюють інновації, активно залучають підприємницький капітал і отримують надвисокі прибутки, які є достатньою ціною за неминучий ризик, властивий інноваційному процесу.

В Україні, в умовах інтеграційних процесів, необхідність практичної реалізації інновацій у практично всіх галузях економіки відбиває реальну потребу вітчизняного бізнесу. Згідно євроінтеграційного курсу на український ринок залучена велика кількість сучасних високоякісних товарів та послуг. Наростаюча конкуренція на внутрішніх ринках потребує впровадження нових технологій, та у конкурентному середовищі реальні інновації вже найближчим часом залишаться практично єдиним інструментом для збереження та розвитку бізнесу, інакше вітчизняні підприємства, що не займаються освоєнням нових продуктів та технологій, стануть легким видобуванням конкурентів.

Пандемія covid 19 привносить до реального бізнесу суттєву невизначеність. Такі умови не сприяють втіленню нововведень, залученню капіталу. Як показали результати опитування Лабораторії інноваційного розвитку ПРООН в Україні, доступ до фінансування лишається для підприємців однією з найболючіших проблем [1]. Але слід сказати, що для покращення ситуації ПРООН спільно з Міністерством цифрової трансформації України запустить на порталі Дія Бізнес платформу із залучення імпаکت-інвестицій – маркет-плейс інвестиційних проєктів, бізнес-моделі яких засновані на цілях сталого розвитку.

Цілком очевидно, що інноваційна діяльність у нашій країні не відповідає сучасному рівню цифровізації економіки та потребам сучасного соціально-економічного розвитку України.

Головними ініціаторами переходу на інноваційний шлях розвитку української економіки мають стати підприємства, керуючись власними інтересами. Технологічне переозброєння української економіки вимагає від

приватного бізнесу докладання чималих зусиль у взаємодії із законодавчою та виконавчою владою.

Причини відставання України в інноваційній діяльності формувалися двадцять років. Ще у 2001 році Парламент ухвалив Закон «Про інноваційну діяльність», підписаний президентом влітку 2002 року. Закон передбачає досить потужний комплекс пільг зі сплати податку на прибуток, ПДВ та мита для підприємств, які отримали передбачений цим самим законом статус інноваційних. Закон мав набути чинності з 1 січня 2003 року. Проте дія Закону «Про інноваційну діяльність» була призупинена через коригування бюджету [2]. З тих пір важливість інноваційної діяльності, що підтверджено законами України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки», «Про державні цільові програми», стикається зі складними механізмами виконання цих законів, недоробкою та помилками в діяльності міністерств, відсутність належних моніторингових та експертних методик щодо регулювання визначення пріоритетних напрямів інноваційного розвитку галузей тощо [2].

До того ж, умови домінування неринкових механізмів регулювання економіки, що складаються в Україні, не містять стимулів для розвитку інноваційної діяльності та розгортання ринкової конкуренції на базі освоєння інновацій, і втілення нововведень найчастіше зостається не вигідним. Отже, переважна більшість вітчизняних інноваційних проєктів залишаються на рівні намірів.

Стосовно прямих іноземних інвестицій в Україну можна сказати, що вони практично перестали надходити до нашої держави. Згідно даних Міністерства фінансів України, за підсумками першого півріччя відтік іноземного капіталу перевищив нові вкладення прямих іноземних інвестицій в економіку України. Така ж ситуація з прямими іноземними інвестиціями спостерігалася і у 2020 році. Причини визначити доволі складно, але немає сумніву, що головною перешкодою для іноземного інвестування все ж таки є пандемія коронавірусу, а не зниження інвестиційної привабливості України для зовнішніх інвесторів.

1. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй. URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/>

2. Георгієвський Ю. Законодавче регулювання пріоритетних напрямів інноваційної діяльності в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2021. № 2. С. 43 – 48.